

**Uchwała Komisji habilitacyjnej z dnia 18 kwietnia 2023 r.
powołanej w postępowaniu w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego
w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie psychologia
wszczętym na wniosek dr Katarzyny Cantarero**

§1

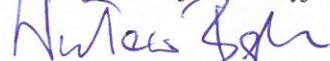
Komisja habilitacyjna, powołana przez Radę Naukową Instytutu Psychologii SWPS Uniwersytetu Humanistycznospołecznego postanowieniem nr 1/2022 z dnia 9 grudnia 2022 r., działając na podstawie art. 221 ust. 10 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2023 r. poz. 742), po zapoznaniu się z recenzjami i dokumentacją wniosku, stwierdza że aktywność naukowa oraz osiągnięcia naukowe stanowią istotny wkład w rozwój dyscypliny naukowej psychologia i wyraża pozytywną opinię w sprawie nadania dr Katarzynie Cantarero stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie psychologia, uznając spełnienie przesłanek warunkujących nadanie stopnia doktora habilitowanego, o których mowa w art. 219 ust. 1 pkt 1–3 wskazanej ustawy.

Załącznik nr 1 do niniejszej uchwały zawierającej uzasadnienie stanowi jej integralną część.

§2

Na niniejsza uchwałę nie przysługuje zażalenie. Uchwała wchodzi w życie z dniem jej podjęcia.

Przewodniczący komisji habilitacyjnej

Dr hab. Waclaw Bak, prof. KUL

UZASADNIENIE

Podstawa prawna

Postępowanie w sprawie nadania dr Katarzynie Cantarero stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie psychologia prowadzone było zgodnie z przepisami ujętymi w:

- Ustawa z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2023 r. poz. 742).
- Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 20 września 2018 r. w sprawie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych oraz dyscyplin artystycznych (Dz. U. z 2018, poz. 1818).
- Regulamin przeprowadzania postępowań w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego w SWPS Uniwersytecie Humanistycznospołecznym, stanowiącym załącznik do uchwały nr 2/2021 Senatu SWPS Uniwersytetu Humanistycznospołecznego z dnia 22 stycznia 2021 roku.

Komisja habilitacyjna

Komisja habilitacyjna powołana została w trybie przedstawionym w przywołanych powyżej Ustawie oraz Regulaminie. W skład komisji wchodziły następujące osoby:

1. Dr hab. Wacław Bąk, prof. uczelni (Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II) – przewodniczący
2. Dr hab. Sylwia Bedyńska, prof. uczelni (SWPS Uniwersytet Humanistycznospołeczny) – sekretarz
3. Dr hab. Anna Bokszczanin, prof. uczelni (Uniwersytet Opolski) – recenzentka
4. Prof. dr hab. Hanna Brycz (Uniwersytet Gdański) – recenzentka
5. Dr hab. Kinga Lachowicz-Tabaczek, prof. uczelni (Uniwersytet Wrocławski) – recenzentka
6. Prof. dr hab. Józef Maciuszek (Uniwersytet Jagielloński) – recenzent
7. Prof. dr hab. Tomasz Zaleśkiewicz (SWPS Uniwersytet Humanistycznospołeczny) – członek komisji

Przebieg postępowania

Komisja habilitacyjna wzięła pod uwagę spełnienie wymogów ustawowych, tj.: (1) posiadanie stopnia doktora w dziedzinie psychologia, (2) osiągnięcia naukowe oraz (3) aktywność naukową.

Podstawą sformułowanych przez Komisję ocen były:

- A. Osiągnięcie naukowe Habilitantki, którym jest cykl powiązanych tematycznie artykułów naukowych zatytułowany we wniosku o przeprowadzenie postępowania jako: „Dylemat między troską a prawdą. Psychologiczne aspekty wyboru i oceny kłamstw prospołecznych”. Cykl ten obejmuje 8 współautorskich artykułów:

- 1) Cantarero, K., Van Tilburg, W. A. P., & Szarota, P. (2018). Differentiating everyday lies: A typology of lies based on beneficiaries and motivation. *Personality and Individual Differences, 134*, 252–260. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2018.05.013>

- 2) Cantarero, K., & Van Tilburg, W. A. P. (2014). Too tired to taint the truth. Ego-depletion reduces other-benefiting dishonesty. *European Journal of Social Psychology*, 44, 7, 743–747. <https://doi.org/10.1002/ejsp.2065>
- 3) Cantarero, K., Parzuchowski, M., & Dukala, K. (2017). White lies in hand: Are other-oriented lies modified by hand gestures? Possibly not. *Frontiers in Psychology*, 8:814. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2017.00814>
- 4) Cantarero, K., Byrka, K., Kosiarczyk, A., & Dolinski, D. (2022). I like the food you made! Overly positive feedback is more likely given to those that want to excel in a task and handle failure badly. *Frontiers in Psychology*, 13:807958. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2022.807958>
- 5) Szarota, P., & Cantarero, K. (2019). Do we really like helpful liars? Apparently not everywhere. *Current Psychology*, 38, 764–768. <https://doi.org/10.1007/s12144-017-9651-3>.
- 6) Arcimowicz, B., Cantarero, K., & Soroko, E. (2015). Motivation and consequences of lying. A qualitative analysis of everyday lying [47 paragraphs]. *Forum Qualitative Sozialforschung / Forum: Qualitative Social Research*, 16(3), Art. 31. <http://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:0114-fqs1503318>
- 7) Cantarero, K., & Szarota, P. (2017). When is a lie more of a lie? Moral judgment mediates the relationship between perceived benefits of others and lie-labeling. *Polish Psychological Bulletin*, 48, 2, 315–325. <https://doi.org/10.1515/ppb-2017-0036>
- 8) Cantarero, K., Byrka, K., & Król, M. (2021). It's not really lying. Autism spectrum disorder relates to lower recognition of other-oriented lies through a decrease in perceived intentionality of the liar. *Research in Autism Spectrum Disorders*, 86 (101806). Online first: <https://doi.org/10.1016/j.rasd.2021.101806>

W przypadku sześciu artykułów stanowiących w/w cykl Habilitantka była pierwszą, a w dwóch przypadkach drugą autorką. W każdym przypadku oświadczony przez współautorów udział Habilitantki w przygotowaniu publikacji był znaczący i dominujący, obejmując takie kategorie udziału współautorskiego jak m.in.: opracowanie koncepcji pracy, postawienie hipotez, wybór metodyki badań i przygotowanie procedury badawczej, pozyskanie funduszy na badania i zaplanowanie badań, opracowanie zebranych danych i ich analiza statystyczna, interpretacja wyników i opracowanie wniosków, przygotowanie i korekta manuskryptu oraz konsultacje.

- B. Sporządzony przez Habilitantkę autoreferat.
- C. Zestawiony przez Habilitantkę wykaz osiągnięć naukowych w tym m.in.: (a) wykaz publikacji innych niż stanowiące w/w cykl powiązanych tematycznie artykułów; (b) wykaz wystąpień na krajowych lub międzynarodowych konferencjach naukowych; (c) wykaz udziału w komitetach organizacyjnych i naukowych konferencji krajowych lub międzynarodowych; (d) wykaz uczestnictwa w pracach zespołów badawczych realizujących projekty finansowane w drodze konkursów; (e) wykaz członkostwa w międzynarodowych lub krajowych organizacjach i towarzystwach naukowych; (f) wykaz staży w instytucjach naukowych; (g) wykaz członkostwa w komitetach redakcyjnych i radach naukowych czasopism; (h) wykaz aktywności recenzenckiej oraz uczestnictwa w zespołach oceniających wnioski o finansowanie badań; oraz (i) dane naukometryczne.
- D. Sporządzone przez recenzentów opinie na temat osiągnięć i dorobku naukowego.

Posiedzenie komisji, w tym kolokwium habilitacyjne, odbyło się w dniu 18 kwietnia w trybie zdalnym za pomocą środków komunikacji elektronicznej (*Google Meet*) pozwalających na przesyłanie dźwięku i obrazu w czasie rzeczywistym między wszystkimi uczestnikami posiedzenia. Komisja obradowała w pełnym składzie – w posiedzeniu wzięli udział wszyscy członkowie komisji w składzie wymienionym wyżej, a w części jawnej posiedzenia, stanowiącej kolokwium habilitacyjne, uczestniczyła również Habilitantka.

Posiedzenie komisji składało się z dwóch części, a jego przebieg został szczegółowo opisany w protokole. Pierwsza część miała formę kolokwium habilitacyjnego z udziałem Habilitantki, która przedstawiła swoje osiągnięcie habilitacyjne, a następnie odpowiedziała na pytania sformułowane przez recenzentów, a później również przez pozostałych członków komisji. W drugiej części posiedzenia, która odbyła się bez udziału Habilitantki, komisja poddała szczegółowej dyskusji i ocenie: (a) osiągnięcia naukowe Habilitantki, (b) jej całościową aktywność naukową oraz (c) przebieg kolokwium habilitacyjnego. Następnie komisja podjęła uchwałę w przedmiocie wystąpienia do Rady Naukowej Instytutu Psychologii SWPS Uniwersytetu Humanistycznospołecznego o nadanie Kandydatce stopnia naukowego doktora habilitowanego. Głosowanie w sprawie przedmiotowej uchwały odbyło się – zgodnie z treścią wniosku Habilitantki – w trybie jawnym. Podjęta przez komisję uchwała ma dla Rady Naukowej Instytutu Psychologii SWPS Uniwersytetu Humanistycznospołecznego status opinii.

Sylwetka Habilitantki

Dr Katarzyna Cantarero ukończyła studia magisterskie z psychologii w Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza w Poznaniu i w roku 2006 uzyskała tytuł zawodowy magistra na podstawie pracy magisterskiej pt. „Potrzeby a postawy wobec reklam”, przygotowanej pod kierunkiem dr hab. Michała Stasiakiewicza, prof. UAM. W latach 2008–2015 odbyła studia doktoranckie na Uniwersytecie SWPS w Warszawie, a w roku 2015 uzyskała w Instytucie Psychologii PAN stopień naukowy doktora nauk społecznych w dyscyplinie psychologia na podstawie rozprawy doktorskiej pt. „Międzykulturowe różnice w dopuszczalności kłamstwa w świetle teorii podstaw moralnych”, przygotowanej pod kierunkiem dr hab. Piotra Szaroty, prof. IP PAN.

W latach 2013–2016 pracowała na stanowisku asystenta w Instytucie Psychologii PAN. W latach 2015–2018 odbyła staż podoktorski w ramach grantu NCN Fuga w SWPS Uniwersytecie Humanistycznospołecznym w Wydziale Zamiejscowym w Sopocie. Od roku 2018 pracuje na stanowisku adiunkta na Wydziale Psychologii SWPS we Wrocławiu.

Jest członkiem zwyczajnym trzech międzynarodowych stowarzyszeń naukowych (*European Association of Social Psychology*, *International Society for Boredom Studies*, oraz *International Society for the Science of Existential Psychology*) oraz jednego naukowego stowarzyszenia krajowego (Polskie Stowarzyszenie Psychologii Społecznej – PSPS). Od roku 2022 pełni, wspólnie z dr hab. Moniką Wróbel oraz dr Katarzyną Jaśko, funkcję redaktorki naczelniej czasopisma *Social Psychological Bulletin*, które jest organem PSPS. Jest również członkiem zespołu redakcyjnego *European Journal of Social Psychology*, pełniąc funkcję *Consulting Editor*.

Aktywność naukowa realizowana w więcej niż jednej uczelni / instytucji naukowej

Aktywność naukową Habilitantka realizowała w kilku instytucjach naukowych. Oprócz wymienionych wyżej uczelni i instytucji naukowych, w których realizowała kolejne etapy edukacji i pracy naukowej Habilitantka odbyła kilka staży naukowych oraz wizyt studyjnych. Przed uzyskaniem stopnia doktora odbyła dwutygodniową wizytę naukową w *University of Southampton*, a także kilka kilkudniowych wyjazdów w ramach realizacji grantu NCN

Preludium do: Hiszpanii (*University of Almeria*), Irlandii (*University of Limerick*), Meksyku (*UNAM*), Szwecji, Holandii oraz Estonii. Po uzyskaniu stopnia doktora odbyła wizyty studyjne w *Tilburg University* (Holandia), *Rutgers University* (USA), a także roczny staż podoktorski w *University of Essex* (Wielka Brytania), przyznany przez Narodową Agencję Wymiany Akademickiej.

Dorobek naukowy i dane naukometryczne

Na dorobek publikacyjny Habilitantki składają się 3 rozdziały w pracach zbiorowych (w tym 2 przed uzyskaniem stopnia doktora) oraz 42 artykuły w czasopismach naukowych (w tym 3 przed uzyskaniem stopnia doktora). Publikacje mają najczęściej charakter współautorski, przy czym wyraźnie przeważają publikacje w czasopismach naukowych, z których większość to indeksowane w bazie *Web of Science* czasopisma z IF. Sumaryczny IF wszystkich publikacji z udziałem autorskim Habilitantki wynosi 138,52, ze średnim IF = 3,298. Punktacja zgodnie z listą MEiN waha się od 40 do 200.

Podana przez Habilitantkę liczba cytowań w bazie *Google Scholar* (na dzień sporządzania wniosku) wynosi 1783 po wyłączeniu autocytowań oraz 1817 z autocytowaniami, a indeks Hirscha wynosi 16. Sprawdzona przez Komisję na dzień sporządzania uchwały liczba cytowań w tej bazie wynosi 2277 (z autocytowaniami), a indeks Hirscha = 18, co wskazuje na wyraźny wzrost cytowań na przestrzeni ostatnich miesięcy. Dodatkowo sprawdzono wskaźniki bibliometryczne w dwóch bardziej restrykcyjnych bazach i wynoszą one odpowiednio (na dzień sporządzania uchwały): w bazie *SCOPUS* 1154 cytowania oraz h-index = 13, natomiast w bazie *Web of Science* 997 cytowań oraz h-index = 11. Całościowo, dane bibliometryczne wskazują na relatywnie bardzo wysokie liczbowe wskaźniki wpływu publikacji naukowych Habilitantki na dyscyplinę psychologia.

Odnosząc się do kwestii ilościowej oceny dorobku w swojej recenzji prof. Lachowicz-Tabaczek pisze: „Habilitantka posiada bardzo bogaty dorobek naukowy mieszczący się głównie w obszarze psychologii społecznej. (...) Dr Cantarero publikuje swoje prace w uznanych, często także bardzo prestiżowych czasopismach polskich i międzynarodowych, co potwierdza wysoki sumaryczny współczynnik wpływu (...). Publikacje te są bardzo szeroko cytowane (...)”. Podobną ocenę zawiera recenzja prof. Bokszczanin, która pisze: „Z perspektywy bibliometrycznej dorobek naukowy pani dr Cantarero należy ocenić wysoko ze względu na dużą liczbę cytowań oraz relatywnie wysoki Index Hirscha, który odzwierciedla liczbową wartość publikacji”. Z kolei kwestię dalszego przyrostu liczby publikacji i cytowań podkreśla w swojej recenzji prof. Brycz pisząc: „W bazie *Google Scholar* i Polon można wyszukać wiele nowych publikacji już z 2023 roku. Habilitantka ma znakomite notowania od momentu złożenia wniosku. Ustawicznie publikuje nowe badania”.

Aktywność konferencyjna

Habilitantka wykazała aktywny udział w 21 konferencjach naukowych o charakterze międzynarodowym (w tym 5 przed uzyskaniem stopnia doktora) oraz w 16 konferencjach krajowych (w tym 6 przed doktoratem). Dodatkowo wygłosiła dwa wykłady plenarne na konferencjach w Polsce oraz 6 wystąpień na zaproszenie.

Uczestniczyła także w pracach komitetów organizacyjnych i naukowych sześciu konferencji naukowych (w tym dwóch przed doktoratem) pełniąc między innymi funkcje przewodniczącej komitetu naukowego i organizacyjnego oraz współprzewodniczącej komitetu organizacyjnego.

Granty

Habilitantka wykazała wyraźną aktywność w zakresie pozyskiwania oraz realizowania grantów finansowanych przez instytucje grantodawcze. Przed uzyskaniem stopnia doktora kierowała dwoma grantami, w tym PRELUDIUM (NCN) oraz grant NPRH przyznany przez MNiSW, a dodatkowo pełniła rolę wykonawcy w grantie OPUS (NCN). Po uzyskaniu doktoratu była zaangażowana w realizację kolejnych czterech grantów NCN: zakończyła realizację grantów FUGA (w funkcji kierownika grantu) oraz SONATA BIS (wykonawca), a obecnie jest w trakcie realizacji grantów OPUS i SONATA, w których pełni funkcję kierownika. Dodatkowo uzyskała kilka grantów o charakterze wewnętrznym (finansowanych przez instytucje naukowe, w których była zatrudniona).

Działalność ekspercka i recenzencka

Dr Cantarero pełniła funkcję recenzentki dla Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej oraz dla 22 czasopism naukowych, z czego większość to prestiżowe czasopisma zagraniczne. Uczestniczyła także w pracach zespołów oceniających wnioski o finansowanie badań na poziomie wewnętrznym (w Uniwersytecie SWPS).

Kształcenie kadry

Habilitantka występuje w roli promotorki pomocniczej w dwóch projektach doktorskich (projekty w trakcie realizacji). Pełniła także funkcję promotorki w około 20 pracach magisterskich, a kolejnych około 10 jest a trakcie realizacji. Dodatkowo była zaangażowana w kształcenie doktorantów poprzez prowadzenie zajęć w języku angielskim, poświęconych m.in. kwestiom metodologicznym i metodycznym (np. „*Conference presentations*”, „*Research seminars at the Social Behavior Research Center*”).

Działalność dydaktyczna

Działalność dydaktyczna Habilitantki była związana m.in. z zajęciami dydaktycznymi w Uniwersytecie SWPS, gdzie prowadziła kurs w języku angielskim dotyczący psychologii kłamstwa („*Scientific Take on Lying in Everyday Life*”), jak również zajęcia związane z metodologią badań empirycznych w psychologii („*Praca empiryczna*”, „*Krytyczna analiza tekstów psychologicznych*”). Dodatkowo ma doświadczenie w prowadzeniu zajęć dydaktycznych za granicą, które realizowała podczas tygodniowego pobytu w *Universidad de Almeria* w Hiszpanii w ramach programu Erasmus dla nauczycieli akademickich.

Doświadczenie w zakresie dydaktyki akademickiej zdobywała również przed uzyskaniem stopnia doktora także w Uniwersytecie SWPS. Dydaktykę w obszarze metodologii psychologii i metodyki realizowała też w ramach warsztatów dla młodych badaczy w ramach letnich szkół psychologii społecznej, czy (również przed uzyskaniem doktoratu) w ramach innych konferencji naukowych. Warsztaty te były poświęcone między innymi kwestiom aplikowania o granty badawcze, co jest obszarem, w którym Habilitantka posiada dużo osobistych i zapewne cennych dla słuchaczy doświadczeń praktycznych, związanych ze skutecznym aplikowaniem o granty. Pełniła również funkcję opiekuna zespołów badawczych w ramach studenckiego koła naukowego.

Działalność organizacyjna i popularyzująca naukę

Habilitantka jest członkinią Komisji dyscyplinarnej ds. studentów przy Uniwersytecie SWPS oraz Rady Naukowej Instytutu Psychologii Uniwersytetu SWPS, a także koordynatorką przedmiotu „Krytyczna analiza tekstów psychologicznych” i organizatorką cyklicznych spotkań naukowych na Wydziale Psychologii Uniwersytetu SWPS we Wrocławiu. Jest też członkinią kilku zespołów eksperckich na Uniwersytecie SWPS.

Z kolei działalność popularyzująca naukę polegała na udzielaniu wywiadów radiowych i prasowych oraz przygotowaniu materiału filmowego dla Centrum Nauki Kopernik dotyczącego tematyki pandemii.

Nagrody

Habilitantka w latach 2018–2022 była sześciokrotnie nagradzana przez Uniwersytet SWPS (nagroda Dziekana Wydziału lub Dyrektora Instytutu) za wyniki pracy naukowej i dydaktycznej oraz zaangażowanie w działalność organizacyjną. W roku 2018 uzyskała również prestiżową w środowisku polskich psychologów społecznych, przyznaną przez Polskie Stowarzyszenie Psychologii Społecznej, Nagrodę im. Roberta Zajonca za znaczącą publikację.

Oceny recenzentów

Główne osiągnięcie oraz dorobek naukowy Habilitantki uzyskały cztery jednoznacznie pozytywne recenzje, przygotowane przez ekspertów, których kompetencje naukowe odpowiadają kryteriom podanym w art. 221 ust. 4 ustawy *Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce*.

Dr hab. Anna Bokszczanin, prof. uczelni (skrót recenzji)

Ocena osiągnięcia naukowego

Wszystkie (...) prace wchodzące w skład osiągnięcia zostały opublikowane w języku angielskim w latach 2014–2021, w tym jeden przed uzyskaniem stopnia doktora. Publikacje znajdują się w prestiżowych czasopismach psychologicznych, np. *Research in Autism Spectrum Disorders*, *Polish Psychological Bulletin*, *Frontiers in Psychology*, *European Journal of Social Psychology* oraz *Personality and Individual Differences*, z punktacją MEiN od 40 do 140 punktów. W sześciu artykułach Habilitantka jest pierwszą autorką publikacji, w dwóch drugą autorką. Oświadczenia dotyczące wkładu pracy świadczą o Jej wiodącej roli w zespołach, które te publikacje przygotowały (...).

Wyróżniony zestaw artykułów, które wchodzi w skład osiągnięcia naukowego, pani dr Katarzyna Cantarero zatytułowała „Dylemat między troską a prawdą. Psychologiczne aspekty wyboru i oceny kłamstw prospołecznych”. We wstępie Autoreferatu Habilitantka wyjaśnia, że obszar jej dociekań naukowych dotyczy dylematów moralnych związanych z kłamaniem. W prezentowanych badaniach zajmuje się identyfikacją czynników, które „sprzyjają wyborom prawdy lub kłamstwa (kiedy kto decyduje się na kłamstwo) oraz jak postrzegane są kłamstwa wypowiedziane dla korzyści drugiego człowieka” (str. 2, Autoreferat). (...)

W wyjaśnianiu odkrytych w swoich pracach zależności Autorka posługuje się modelem, który został sporządzony *post-factum*, na podstawie wyników badań własnych (...). Przedstawiony model składa się z dwóch odrębnych części, pierwsza dotyczy predyktorów kłamstwa społecznego a druga czynników, które mają wpływ na ocenę kłamcy i kłamstwa. Jak pisze Habilitantka „wyłonione empirycznie czynniki były związane z procesem podejmowania decyzji o kłamstwie i dotyczą trwałych cech jednostki bądź kontekstu sytuacyjnego” (str. 4, Autoreferat).

Tło teoretyczne, na którym Habilitantka opiera swoje dociekania należy uznać za właściwe, aczkolwiek niedosyt budzi brak odniesień do szerszej perspektywy wywodzącej się z psychologii społecznej (np. teorii dysonansu poznawczego, wsparcia społecznego, czy altruizmu) lub ulokowania modelu empirycznego na gruncie klasycznych podejść psychologicznych odnoszących się do moralności. (...)

Przedłożone do recenzji artykuły naukowe autorstwa pani dr Katarzyny Cantarero posiadają wspólną tematykę odnoszącą się do kłamstwa prospołecznego. Pomimo że zostały opublikowane w różnych latach, mają charakter wieloautorski, zróżnicowaną metodologię i odpowiadają na inne szczegółowe pytania badawcze, całość przedstawia się jako cykl jednotematyczny. Wszystkie publikacje mają charakter badań empirycznych i skupiają się wokół predyktorów kłamstw prospołecznych lub wokół oceny kłamstwa oraz osób kłamiących, co jest zgodne z proponowanym modelem empirycznym (Autoreferat, rys. 1). Uzyskane rezultaty są prawidłowo dyskutowane i osadzone na gruncie teorii, głównie teorii zachowań ekonomicznych oraz teorii zachowań komunikacyjnych.

Indywidualny wkład Habilitantki w rozwój eksplorowanej problematyki w mojej opinii jest znaczący i dotyczy ustaleń empirycznych odnoszących się do kłamstwa na rzecz innych ludzi (kłamstw ochronnych i prospołecznych) oraz ich teoretycznych uzasadnień. Do najważniejszych ustaleń należy:

- poszerzenie wiedzy o częstotliwości prospołecznego kłamania w życiu codziennym, o motywacji kłamców i różnicach indywidualnych
- wgląd empiryczny i teoretyczny w zakresie zależności samokontroli jednostki (i jej obniżeniem /wyczerpaniem ego) a kłamstwem prospołecznym
- pokazanie, że wskaźniki cielesne (popularne gesty) mogą być związane z tendencją do kłamstw prospołecznych
- ukazanie roli współczucia i postrzegania krzywdy w wyborze prospołecznego kłamstwa
- odnotowanie odmienności w zakresie rozpoznawania kłamstw prospołecznych u osób z diagnozą ASD.

Zaprezentowane prace badawcze posiadają wiele mocnych stron. W swoich badaniach pani dr Cantarero sprawnie posługuje się zarówno psychologicznymi metodami ilościowymi jak i jakościowymi. Proponuje eksperymenty oraz badania korelacyjne. Rekrutuje do swoich badań oprócz studentów także osoby spoza uczelni. Nie waha się dokonywać replikacji badań wykonanych w innych krajach. Pomimo że większość badań dotyczy polskiej codzienności interesuje się też uniwersalnymi, międzykulturowymi właściwościami kłamstwa prospołecznego. Posiada umiejętność pracy w zespołach naukowych oraz angażuje do swoich projektów autorytety polskiej psychologii społecznej, jak prof. Dariusz Doliński czy prof. Bogdan Wojciszke, którzy niewątpliwie przyczynili się do podniesienia poziomu naukowego projektów Habilitantki.

Do słabszych stron, które sygnalizowałam przy szczegółowym omawianiu kolejnych publikacji, należy zaliczyć brak wyraźnych odniesień rozważanej problematyki do szerszej perspektywy teoretycznej – altruizmu czy zachowań prospołecznych wywodzących się z gruntu psychologii społecznej, oraz klasycznych podejść psychologicznych odnoszących się do moralności. Implikacje praktyczne proponowanych prac są słabo zarysowane podczas gdy istnieje pilna potrzeba prowadzenia prac badawczych, które mają znaczące walory aplikacyjne i pełnią rolę służebną w rozwiązywaniu problemów indywidualnych i społecznych.

Zastrzeżenia metodologiczne odnoszą się do proponowanych w eksperymentach przykładów kłamstw społecznych, które wydają się nie do końca trafione i problematyczne (np. informacja zwrotna na temat rysunku dziecka). Angażowanie i stawianie osób przed dylematami moralnymi w warunkach badawczych powinno dotyczyć spraw bliskich badanym osobom. Wadą metodologiczną, na którą zwróciłam uwagę jest także używanie w badaniach narzędzi pomiarowych o słabych właściwościach psychometrycznych.

Należy jednak zaznaczyć, że zauważone przez mnie słabsze strony cyklu publikacyjnego nie przesłaniają znaczącego wkładu naukowego pani dr Cantarero w dyscyplinę psychologia, który został zaprezentowany w artykułach przedstawionych jako osiągnięcie naukowe i omówiony we wcześniejszych częściach recenzji.

Ocena pozostałego dorobku i aktywności naukowej oraz dydaktycznej i organizacyjnej

Habilitantka podaje, że jest członkinią dwóch komitetów redakcyjnych i rad naukowych czasopism wraz z informacją o pełnionych funkcjach. Jest redaktorką naczelną *Social Psychological Bulletin* oraz członkinią zespołu redakcyjnego *European Journal of Social Psychology*. Współredagowała numer specjalny dla *Social Psychological Bulletin* (2020). W swoim dorobku wymienia recenzje artykułów dla wielu naukowych czasopism międzynarodowych w tym *Autism*, *Basic and Applied Social Psychology*, *Cognition and Emotion*, *Current Psychology*. Po uzyskaniu stopnia doktora kieruje kilkoma projektami krajowymi w tym z programu OPUS (NCN) (...) i SONATA (NCN) (...). Zakończyła realizację projektu z programu FUGA (NCN) (...). Pełni rolę wykonawcy w programie SONATA BIS (NCN) (...). Przedstawione dane świadczą o dużym zaangażowaniu pani dr Cantarero w pracę naukową oraz umiejętność pozyskiwania środków na badania i wyjazdy (grantów). W dorobku pani dr Katarzyny Cantarero widnieje kilkadziesiąt wystąpień na konferencjach krajowych i zagranicznych oraz wykłady specjalne wygłaszane na zaproszenie.

W ramach pracy dydaktycznej na Uniwersytecie SWPS prowadzi kursy w języku angielskim: „Praca empiryczna” (2018–2019), „Scientific Take on Lying in Everyday Life”, angielskim (2018–2019; 2022), „Krytyczna analiza tekstów psychologicznych” (2019). Pełni rolę opiekuna koła naukowego Synergia (2017–2021); współorganizowała szkołę letnią (2018 r.) na Wydziale Psychologii we Wrocławiu, SWPS.

W wykazie osiągnięć brakuje uczestnictwa w programach europejskich lub innych programach międzynarodowych oraz współpracy z otoczeniem społecznym i gospodarczym.

Konkluzja końcowa Recenzentki

Przeprowadzona powyżej analiza dokumentacji oraz przedstawionych do oceny publikacji prowadzi do jednoznacznej konkluzji, że prace dr Katarzyny Cantarero wskazane przez nią jako osiągnięcie naukowe oraz pozostałe osiągnięcia w pracy naukowej po otrzymaniu stopnia naukowego doktora, wypełniają kryteria określone w art. 219 Ustawy (...). Na tej podstawie wnioskuję o dopuszczenie pani dr Katarzyny Cantarero do dalszych kroków postępowania o nadanie stopnia naukowego doktora habilitowanego w zakresie psychologii.

Prof. dr hab. Hanna Brycz (skrót recenzji)

Ocena osiągnięcia naukowego

(...) Dorobek przedstawiony do recenzji charakteryzuje się dużą spójnością i konsekwencją. Czytając publikacje Kandydatki zachwyciłam się jasnym, precyzyjnym i logicznym wywodem, a także bliskim moim zainteresowaniom tematem dociekań naukowych. Dr Cantarero podjęła się rozważań o niezwyklej doniosłości. Badała na ile powszechny w teoriach religijnych i przekazie społecznym moralny nakaz mówienia prawdy odnosi się do motywów konkurencyjnych, takich jak: troska o drugiego człowieka, interes własny, sprawiedliwość. Zestaw opublikowanych w prestiżowych periodykach rezultatów badań naukowych to niezwykle ciekawe kompendium wiedzy o sposobach rozwiązywania dysonansu poznawczego, jakim jest każdorazowe podejmowanie przez nas decyzji o tym czy powiedzieć prawdę innym osobom (vs. przyznać się do prawdy o sobie) czy kłamać? Kłamać można chroniąc własny wizerunek lub w stosunku do innych osób kierować się motywacją prospołeczną i oszczędzać innym przykrej dla nich prawdy. Kandydatka rozważa podejmowanie decyzji w kategoriach

dwóch podstawowych teorii: ochrony obrazu siebie, czy też motywu autowaloryzacji (Mazar, et al, 2008; Higgins, 1996, Sedikides, 2010) oraz teorii prawdy jako opcji *default*, czyli domyślnej (TDT, co oznacza dostępność wybierania raczej prawdy niż kłamstwa; Levine, 2014, Gilbert, 1991). Dr Cantarero skłoniła się do badania dysonansu między TDT, a wzbudzeniem troski o innego człowieka jako motywu do kłamania prospołecznego.

Kandydatka skrupulatnie przedstawiła model zawierający czynniki skłaniające do podejmowania decyzji o kłamstwie prospołecznym (pięknie, że dr Cantarero powołuje się na klasyfikację kłamstwa nestora badań nad autoprezentacją – De Paulo). Uszeregowanie czynników sprzyjających kłamstwu prospołecznemu, czynników zarówno sytuacyjnych jak i wynikających z cech indywidualnych kłamcy oraz subiektywnej oceny kłamcy i kłamstwa, stanowi ważne osiągnięcie dr Cantarero. Kolejnym osiągnięciem jest przedstawienie typologii kłamstwa w odniesieniu do motywacji i osoby beneficjenta kłamstwa (kłamstwo w służbie Ja oraz w ochronie innego człowieka). Stworzenie typologii zainicjowało szereg rzeczywiście ciekawych badań.

Zastosowanie przez dr Cantarero asymetrii aktor – obserwator w badaniu podejmowania decyzji o posługiwaniu się kłamstwem uważam za wspaniałą i nowatorski wkład do następujących dziedzin psychologii społecznej: psychologii moralności, psychologii atrybucji, komunikacji społecznej, psychologii podejmowania decyzji i sposobów rozwiązywania dysonansu oraz psychologii kłamstwa. (...)

Oryginalne artykuły składające się na dorobek główny stanowią spójną i przejrzystą całość, są napisane klarownie i z dużą wprawą. Kandydatka do stopnia doktora habilitowanego dokonała imponującej pracy, która stanowi znaczny wkład w rozwój psychologii społecznej. Najważniejszym dokonaniem Habilitantki jest testowanie modelu predyktorów podejmowania decyzji o mówieniu prawdy vs. kłamstwa, także w perspektywie międzykulturowej. To motyw ochrony drugiego człowieka stoi za kłamstwem prospołecznym.

Dla analizy głównego osiągnięcia naukowego ważny jest także sposób autoprezentacji zawarty w autoreferacie. Dr Cantarero prezentuje w jasny i komunikatywny sposób model teoretyczny, który później uzasadnia poszczególnymi wynikami badań. Na podstawie przedstawionych wyżej dokonań Habilitantki i wnikliwej analizy serii artykułów oceniam pozytywnie nurt dorobku głównego i przedstawionego jako osiągnięcie naukowe.

Ocena pozostałego dorobku i aktywności naukowej oraz organizacyjnej

Aktywność naukowa „dodatkowa” dr Cantarero okazuje się wysoce satysfakcjonująca. Kandydatka zajmowała się motywacją (6 artykułów), psychologią międzykulturową (4 publikacje), nawiązywała kontakty międzynarodowe: z Wielką Brytanią (Southampton), Irlandią, Hiszpanią, Meksykiem, Szwecją, Holandią i Estonią. Uczestniczyła czynnie w wielu konferencjach polskich oraz zagranicznych. Co ważne, pozyskała grant PRELUDIUM. Otrzymała wiele nagród m.in. prestiżową nagrodę Roberta Zajonca (nagroda PPS) za prestiżową publikację. Prowadziła zajęcia w języku polskim i angielskim, promowała magistrów oraz jest promotorem pomocniczym w dwóch przewodach doktorskich. Podsumowując uznaję, że dodatkowa aktywność naukowa dr Katarzyny Cantarero jest wystarczająca i oceniam ją bardzo pozytywnie.

Konkluzja końcowa Recenzentki

Zgodnie z artykułem 219 (...) Ustawy (...) oraz stosując kryteria oceny ujęte w Rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego oceniam pozytywnie dorobek naukowy oraz aktywność naukową dr Katarzyny Cantarero i wnoszę o nadanie dr Cantarero tytułu doktora habilitowanego.

Dr hab. Kinga Lachowicz-Tabaczek, prof. uczelni (skrót recenzji)

Ocena osiągnięcia naukowego

W ramach dzieła zaprezentowanego jako podstawa ubiegania się o stopień doktora habilitowanego, dr Cantarero przedstawiła cykl ośmiu artykułów, z których sześć ukazało się w czasopismach notowanych na liście JCR, m. in. w *European Journal of Social Psychology*, czy *Personality and Individual Differences*. IF 2022 dla wszystkich publikacji wliczonych do osiągnięcia jest wysoki i wynosi: 22.024. Dr Cantarero jest pierwszą autorką sześciu z tych artykułów, co pozwala na przypisanie Jej wiodącej roli w ich powstawaniu.

W swoim dziele habilitacyjnym dr Cantarero kontynuuje podjęte w pracy doktorskiej zainteresowania dotyczące zjawiska kłamstwa. Z szerokiego zakresu swoich prac dotyczących tego zjawiska wybrała artykuły poświęcone kłamstwu prospołecznemu, a więc zjawisku, które polega na świadomym przekazaniu przez podmiot nieprawdziwych informacji po to, by pomóc innym ludziom w realizacji ich interesów. Kłamstwo prospołeczne jest więc szczególną odmianą kłamstwa, które – jak wskazuje Autorka – obrazuje sposób rozwiązywania dylematu między prawdą a troską o innych ludzi, na rzecz których odchodzi się od prawdy. (...)

W pracach zaprezentowanych w ramach dzieła, Autorka studiuje zjawisko kłamstwa prospołecznego od strony jego kontekstowych i indywidualnych uwarunkowań, możliwych rodzajów tego zjawiska i jego potocznej percepcji. W swoim ogólnym zamierzeniu, badania zaprezentowane w ramach cyklu mają głównie charakter eksploracyjny. Autorka czerpie z wielu inspiracji teoretycznych, nie przyjmując żadnej konkretnej koncepcji kłamstwa jako jedynej podstawy teoretycznej swoich dociekań. Takie podejście wydaje się w pełni uzasadnione ze względu na złożoność analizowanego zjawiska i, jak się wydaje, brak koncepcji, która objaśniałaby je w sposób całościowy.

W autoreferacie Autorka zaproponowała dwa modele porządkujące przedstawiony materiał badawczy, pokazujące w jakim zakresie badania opisane w cyklu artykułów tworzą spójny projekt i zamysł badawczy. Jeden z tych modeli porządkuje uwarunkowania wyboru kłamstwa prospołecznego, drugi pokazuje możliwe czynniki określające jego rozumienie i ocenę. W każdym z modeli Autorka wyróżnia podmiotowe i kontekstowe uwarunkowania analizowanego zjawiska.

Choć badania zaprezentowane przez Autorkę w ramach cyklu tworzącego dzieło można w większości interpretować przez pryzmat obu opisanych modeli, to wydaje się, że jedno z zagadnień podejmowanych w badaniach odnoszących się do pierwszego modelu wydaje się nie do końca wpasowywać w opisane w nim kategorie. (...)

(...) Podsumowując, badania dr Katarzyny Cantarero przedstawione jako osiągnięcie habilitacyjne oceniam bardzo wysoko. Składają się one na spójny cykl prac, w których Autorka kompleksowo analizuje zjawisko kłamstwa prospołecznego. Podstawę dla przeprowadzonych badań stanowią oryginalne i często w nieoczywisty sposób zadane pytania badawcze. Wyniki zaprezentowanych badań w znacznym stopniu przyczyniają się do lepszego poznania czynników sprzyjających odejściu od prawdy na rzecz troski o innych, jak też uwarunkowań potocznej percepcji i oceny tego typu postępowania.

W swoich badaniach Autorka posługuje się bogatym zestawem metod i narzędzi badawczych, ilościowych i jakościowych, pozwalających zarówno uchwycić ogólne prawidłowości, jak i jednostkowe niuanse związane z analizowanym zjawiskiem. W wielu przypadkach badania Autorki opierały się na analizie rzeczywistych wyborów zamiast jedynie ich deklaracji. Prowadząc badania dziennikowe i wywiady pogłębione Autorka zyskała także wgląd w kłamstwa prospołeczne występujące w naturalnych sytuacjach społecznych.

Dr Cantarero prowadziła badania zarówno za pomocą Internetu, jak też w bezpośrednim kontakcie z uczestnikami. Połowa z zaprezentowanych badań była prerejestrowana. Wszystkie pokazują na wysoką dbałość Autorki o jakość przeprowadzonych badań, trafność ekologiczną procedur i próbę pogłębionego zrozumienia mechanizmów badanych zjawisk.

Ocena pozostałego dorobku i aktywności naukowej

Habilitantka posiada szeroki i różnorodny dorobek mieszczący się w obszarze psychologii społecznej, psychologii ewolucyjnej i kulturowej. Dorobek dr Cantarero obejmuje zarówno publikacje bezpośrednio związane tematycznie z osiągnięciem habilitacyjnym (9 publikacji z zakresu psychologii kłamstwa i psychologii moralności oraz pokrewnych zjawisk, np. szczerłość i zaufanie), jak i spoza niego (m.in. artykuły dotyczące różnic indywidualnych w zakresie potrzeb psychologicznych i ich znaczenia dla funkcjonowania podmiotu). Wśród badań Autorki znajdują się także prace aplikacyjne, w tym interwencje ukierunkowane na podwyższanie jakości życia, m.in. przez afirmacje podstawowych potrzeb, czy też potrzeby nadawania sensu oraz potrzeby spójności.

(...) Dr Cantarero uczestniczyła również w pracach dużych zespołów badawczych prowadzących badania międzynarodowe z zakresu psychologii ewolucyjnej (np. dotyczące preferencji dystansu interpersonalnego, satysfakcji z małżeństwa, percepcji sensorycznej, uniwersalności trójczynnikowej teorii miłości). Brała także udział w inicjatywach replikacyjnych, publikowanych w prestiżowych czasopismach, m.in. *Psychological Science*, *Perspectives on Psychological Science*.

Prezentowała wyniki swoich badań na kilkudziesięciu konferencjach międzynarodowych i krajowych, a także podczas wykładów wygłoszonych na zaproszenie polskich oraz zagranicznych instytucji naukowych, takich jak Narodowe Centrum Nauki, Instytut Psychologii PAN, *University of Economics and Business* (Praga, Czechy) czy Wydziale Psychologii *University of Essex*. Dr Cantarero kierowała dotychczas łącznie pięcioma projektami badawczymi finansowanymi przez Narodowe Centrum Nauki lub MNiSW.

Dr Cantarero realizuje swoje badania w szerokiej współpracy krajowej i międzynarodowej. Oprócz wspomnianego wyżej stażu podoktorskiego, odbyła również staż podoktorski na Uniwersytecie w Essex w Wielkiej Brytanii, a także wizyty naukowe i studyjne na Uniwersytecie w Tilburgu w Holandii oraz *Rutgers University* (USA).

Aktualnie, wspólnie z dr hab. Moniką Wróbel i dr Katarzyną Jaśko, dr Cantarero pełni funkcję redaktorki naczelniej czasopisma *Social Psychological Bulletin*. Przez kilka lat była także członkinią zespołu redakcyjnego (jako *Consulting Editor*) *European Journal of Social Psychology*. Recenzowała prace dla ponad 20 czasopism, m.in. dla *Personality and Social Psychological Bulletin*, *European Journal of Social Psychology*, *Cognition and Emotion*.

Osiągnięcia naukowe dr Cantarero pokazują, że w krótkim czasie od momentu uzyskania stopnia doktora zdobyła wysoką pozycję jako badaczka, realizując szereg projektów docenionych przez wiodące instytucje grantowe, w efekcie których opublikowała wiele prac w uznanych czasopismach o zasięgu międzynarodowym.

Konkluzja końcowa Recenzentki

W mojej opinii, cykl artykułów zaprezentowany jako podstawa do ubiegania się o stopień doktora habilitowanego przez dr Katarzynę Cantarero jest znaczącym osiągnięciem naukowym, które stanowi wymierny i oryginalny wkład w rozwój wiedzy na temat kłamstwa prospołecznego. Autorka pokazała na szereg aspektów i uwarunkowań tego zjawiska, stosując wszechstronne podejście do jego analizy. Również bardzo wysoko oceniam dorobek

towarzyszący głównemu dokonaniu naukowemu Autorki. Daje się w nim wyodrębnić główny wątek badawczy związany z psychologią kłamstwa, ale też inne, spójne wątki badawcze.

Dr Cantarero była wielokrotnie doceniana przez wiodące instytucje grantowe poprzez przyznanie funduszy na realizację swoich projektów badawczych. W krótkim czasie od momentu uzyskania stopnia doktora zdobyła uznanie i rozpoznawalność wśród międzynarodowej społeczności badaczy. W mojej opinii jest samodzielną, twórczą badaczką, której prace mają znaczący wkład w rozwój dziedziny.

W mojej ocenie, przedstawione osiągnięcie naukowe dr Katarzyny Cantarero oraz aktywność naukowa Habilitantki w pozostałych zakresach spełniają warunki nadania stopnia doktora habilitowanego określone w art. 219 ustawy (...). Rekomenduję nadanie dr Katarzynie Cantarero stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie psychologia.

Prof. dr hab. Józef Maciuszek (skrót recenzji)

Ocena osiągnięcia naukowego

(...) Na osiągnięcie naukowe składa się 8 artykułów, z których 3 opublikowano w wysoko punktowanych czasopismach, to znaczy mających 100 (dwa artykuły) lub więcej punktów ministerialnych (jeden artykuł – 140 pkt). Trzy artykuły zostały opublikowane w czasopismach mających 70 pkt. (dwa we *Frontiers in Psychology*), a dwa ostatnie – 40 punktów ministerialnych. Sześć artykułów opublikowano w czasopismach, które należą w sensie ścisłym do pism psychologicznych, a z dwóch pozostałych jedno jest czasopismem medycznym (*Research in Autism Spectrum Disorders*), obejmującym praktyczne tematy dotyczące zaburzeń ze spektrum autyzmu. Drugie (*FQS Forum: Qualitative Social Research*) jest czasopismem interdyscyplinarnym poświęconym empirycznym badaniom jakościowym (bez wskaźnika IF).

Psychologia kłamstwa to główny, wieloletni przedmiot zainteresowania naukowego Habilitantki. Autorka bazuje na podstawowym (w kontekście intencji nadawcy, który „mija się z prawdą”) odróżnieniu kłamstw egoistycznych (kierowanie się własnym interesem) od kłamstw prospołecznych (kierowanie się korzyścią, interesem osoby okłamywanej).

Dorobek Habilitantki zgłoszony jako osiągnięcie naukowe dotyczy kłamstw prospołecznych. Jest to problematyka ważna nie tylko w kontekście budowania wiedzy naukowej, ale też praktyki społecznej. Niewątpliwie kłamstwa prospołeczne występują powszechnie w ludzkich relacjach i komunikacji społecznej, a ich źródłem bywa chęć uchronienia innych przed emocjonalną krzywdą (szczególnie gdy odbiorca jest wrażliwy lub „kruchy” a nadawca cechuje się wysokim poziomem współczucia). Jednakże motywy nadawcy i reakcje odbiorcy (sposób postrzegania kłamstw prospołecznych) bywają zróżnicowane (np. E. Levine, M. Lupoli, 2022), dlatego warto w tym obszarze kontynuować naukowe badania.

Pani Doktor w kontekście kłamstw prospołecznych przyjmuje mocne założenie występowania u ludzi dylematu między „mówieniem prawdy, a troską o drugiego człowieka”. Podstawowy przedmiot badań realizowanych w ramach tego projektu dotyczył kwestii czynników, które wpływają na rozwiązanie wspomnianego dylematu, czyli na decyzję mówienia prawdy albo kłamania. Kolejnym ważnym przedmiotem badań był sposób percepcji kłamstw prospołecznych a także sposób postrzegania, oceniania nadawcy kłamliwego przekazu. Ten projekt badawczy zawiera się w zaproponowanym przez Autorkę modelu integrującym czynniki indywidualne i sytuacyjne. Te czynniki, czyli cechy indywidualne i kontekstowe dotyczą predyktorów kłamstwa prospołecznego oraz oceny kłamstw i kłamców prospołecznych. W jednym z pierwszych (chronologicznie) badań, które zaliczono do

osiągnięcia naukowego, skoncentrowano się także na subiektywnej perspektywie badanych, czyli postrzeganiu własnych kłamstw. (...)

(...) Dużą zaletą tych badań jest zarówno naukowe, jak i społeczne znaczenie podjętej problematyki. Podkreślić należy szeroki zakres problematyki badawczej - w swoich badaniach Habilitantka podejmuje fundamentalne zagadnienia dotyczące kłamstwa prospołecznego - psychologicznych mechanizmów wyboru tego rodzaju kłamstwa zamiast prawdy oraz jego percepcji (ocena kłamstwa i kłamcy). Uwzględnia wiele zmiennych indywidualnych i czynników kontekstowych zarówno w przypadku zagadnienia predyktorów preferencji kłamstw prospołecznych, jak i ich oceny. Podjęty plan badaczy i uzyskane wyniki klarownie reprezentuje model integrujący czynniki indywidualne i kontekstowe. Metodologia badań stanowi także silną stronę projektu, wykorzystano różne metody badawcze; badania jakościowe (w tym metoda dzienniczkowa, wywiad częściowo ustrukturyzowany), badania ilościowe, eksperymenty. Uzyskane wyniki często potwierdzają rozumowanie, wnioskowanie teoretyczne i przewidywane mechanizmy.

Zgłoszone jako osiągnięcie artykuły są publikacjami dwu lub trzy autorskimi, a jeden tekst jest cztero-autorski. Należy podkreślić, że w przypadku sześciu artykułów Pani Doktor jest pierwszą autorką, a w pozostałych dwóch – drugą. W przypadku większości zgłoszonych artykułów opracowała koncepcję pracy, projektowała badania, wybierając metodykę i procedurę badawczą, wykonywała analizę danych, pisała pierwszą wersję artykułu, interpretowała wyniki, prowadziła proces rewizji. Te dane potwierdzają jej fundamentalny wkład w realizowane projekty badawcze. Jestem całkowicie przekonany, że wskazane osiągnięcie naukowe pani Katarzyny Cantarero stanowi znaczący wkład w rozwój dyscypliny psychologia.

Interesujące jest, w jakim stopniu – zdaniem Habilitantki – można generalizować uzyskane wyniki, które dotyczą wybranych przypadków kłamstw prospołecznych. Istnieją bowiem różne przypadki i konteksty używania kłamstw prospołecznych. Po pierwsze, mają różny ciężar, czy znaczenia dla odbiorcy i dla kłamcy prospołecznego. Po drugie, kłamstwo może dotyczyć faktów, gdzie mamy sytuację zero-jedynkową, dychotomiczną (prawda vs. nieprawda). Albo dotyczyć własnej subiektywnej oceny (opinii), dotyczącej na przykład czyjegoś rysunku czy zakupionej sukienki. Tu możliwa ocena ma charakter „gradacyjny” (nie podoba mi się, raczej nie podoba, itd.). W tym przypadku kłamca prospołeczny może w różnym stopniu oddalać się od swojej „prawdy”. Pytanie, czy porównanie kłamstw prospołecznych, występujących w kontekście „dychotomicznym” lub „gradacyjnym” mogłoby wzbogacić wiedzę z psychologii kłamstwa prospołecznego.

Ocena pozostałego dorobku i aktywności naukowej oraz i organizacyjnej

Oprócz głównego osiągnięcia naukowego Habilitantka jest współautorką bardzo dużej ilości (ponad 30) innych artykułów naukowych, które posiadają wysoką wartość naukową i wiele z nich opublikowane zostały w prestiżowych czasopismach naukowych (np. *Psychological Science*, *Personality and Social Psychology Bulletin*). W dziesięciu z nich jest pierwszą autorką. Jej dorobek towarzyszący dotyczy problematyki psychologii motywacji, (szczególnie potrzeby sensu), sądów moralnych wobec kłamstwa w kontekście psychologii międzykulturowej, funkcjonowanie w czasie pandemii Covid-19.

Wybitna jest jej aktywność w projektach grantowych. Obecnie jako kierownik realizuje dwa projekty; jeden z nich, OPUS (NCN), wiąże się bezpośrednio z problematyką badawczą, zgłoszoną jako główne osiągnięcie naukowe. Drugi aktualnie realizowany projekt, Sonata (NCN), dotyczy głównej problematyki dorobku towarzyszącego, czyli poczucia i potrzeby sensu; podobnie jak zakończony kilka lat temu inny kierowany przez dr Cantarero projekt grantowy Fuga (NCN). Ponadto brała udział jako wykonawca w projekcie SONATA BIS

(NCN). Przed uzyskaniem stopnia doktora kierowała projektem PRELUDIUM (NCN) i była wykonawczynią projektu OPUS (NCN).

(...) Międzynarodowy charakter aktywności naukowej Habilitantki to, obok publikacji w renomowanych czasopismach, także pobyty w zagranicznych instytucjach naukowych. Odbyła roczny staż podoktorski w *University of Essex* (Wielka Brytania), współpracując z dr Wijnandem Van Tilburgiem. Współpraca z nim zaowocowała serią wspólnych artykułów, które zostały zaliczone do dorobku towarzyszącego, związanego z psychologią motywacji. Dodatkowo w 2019 r. odbyła kilkudniowe wizyty studyjne w dwóch uniwersytetach *Tilburg University* (Holandia) i *Rutgers University* (Stany Zjednoczone).

Bardzo bogata aktywność dotyczy wystąpień w ramach międzynarodowych konferencji (16 po uzyskaniu stopnia doktora), w których w większości była pierwszą autorką. Innym przykładem międzynarodowej aktywności naukowej jest recenzowanie artykułów w kilkunastu międzynarodowych prestiżowych czasopismach naukowych. Jest członkiem zwyczajnym trzech międzynarodowych towarzystw: *European Association of Social Psychology*, *International Society for the Science of Existential Psychology*, *International Society of Boredom Studies*.

Na gruncie polskim spełniła wspomniany warunek wykazywania się aktywnością naukową w więcej niż jednej instytucji naukowej - pracowała jako asystent w Instytucie Psychologii Polskiej Akademii Nauk. Staż podoktorski odbyła na Uniwersytecie SWPS, Wydział Zamiejscowy w Sopocie, od kilku lat pracuje na stanowisku adiunkta na Uniwersytecie SWPS, Wydział Psychologii we Wrocławiu.

Dodajmy, że Habilitantka wyróżnia się także aktywnością naukowo-organizacyjną. Obecnie jest współredaktorką naczelną *Social Psychological Bulletin* w kadencji 2022-2026. Była członkiem zespołu redakcyjnego (*Consulting Editor*) *European Journal of Social Psychology* (2021- 2023). Wśród aktywności organizacyjnej związanej ściśle z obszarem nauki chciałbym podkreślić wspieranie organizacji Szkoły Letniej z Psychologii Społecznej, aktywność w Centrum Badań nad Zachowaniami Społecznymi, bycie członkinią Rady Naukowej Instytutu Psychologii Uniwersytetu SWPS, pełnienie funkcji organizatorki cyklicznych spotkań naukowych na Wydziale Psychologii we Wrocławiu, Uniwersytetu SWPS. W przeszłości była opiekunką koła naukowego w SWPS.

Konkluzja końcowa Recenzenta

W oparciu o przeprowadzone analizy stwierdzam, że dorobek dr Katarzyny Cantarero uzyskany po otrzymaniu stopnia naukowego doktora odpowiada wymogom określonym w art. 219 ust. 1 pkt.2 Ustawy (...). Wśród całego dorobku naukowego znajdują się osiągnięcia zawarte w powiązanych tematycznie artykułach opublikowanych w czasopismach naukowych. Przedstawione prace stanowią znaczny wkład w rozwój psychologii. Wnioskuje zatem o dopuszczenie dr Katarzyny Cantarero do dalszych kroków postępowania habilitacyjnego.

Opinie członków komisji habilitacyjnej innych niż recenzenci

Prof. dr hab. Tomasz Zaleśkiewicz

Odnosząc się do treści głównego osiągnięcia naukowego Habilitantki prof. Tomasz Zaleśkiewicz wskazał, że jest sceptyczny jeśli chodzi o konstrukt kłamstwa prospołecznego, gdyż ma trudność z definicją tego pojęcia i jego granicami. Element prospołeczności nie jest tutaj klarowny, w jego ocenie zachowanie to jest bliskie cynizmowi. Profesor Zaleśkiewicz, podał przykład z psychologii politycznej i proponował pracę nad dokładną definicją pojęcia kłamstwa prospołecznego, zwłaszcza z uwzględnieniem kontekstu sytuacyjnego. Poddał także

w wątpliwość wyjaśnienie wskazujące, że kłamstwo prospołeczne stanowi „klej społeczny”, sugerując, że jeśli nawet przyjąć taką interpretację, to jest to mechanizm krótkoterminowy. Długoterminowo natomiast skutki kłamstwa prospołecznego mogą być bardzo negatywne. Trudności definicyjne dotyczą w ocenie prof. Zaleskiewicza również roli motywacji – granica między motywacją prospołeczną a egoistyczną może być nieostra. Powiedzenie prawdy jest trudne dla odbiorcy i dla nadawcy, więc okłamując daną osobę, nie tylko poprawiamy nastrój beneficjenta, ale też nadawca unika negatywnych emocji. Kwestii tych dotyczyło pytanie skierowane do Habilitantki w trakcie kolokwium habilitacyjnego.

W podsumowującej dyskusji komisji prof. Zaleskiewicz wyraził pozytywną ocenę kolokwium, które w jego ocenie przekształciło się w dyskusję z Habilitantką, co jest wskaźnikiem jego wysokiej jakości. Odpowiedzi dr Cantarero uznał za bardzo dobre i podkreślił, że nie miały charakteru zgadzania się, tylko wymiany kontrargumentów. Zarówno autoreferat, jak i dorobek ocenił jako bardzo dobry, oparty na spójnym cyklu publikacji, proponujący zarys modelu teoretycznego. Zwykle modele są fragmentaryczne, a tutaj dr Cantarero podjęła się zaproponowania szerokiego modelu, co jest bardzo ciekawe i wartościowe. Dostrzegł w tym projekcie cechy, które chcemy widzieć u badaczy: otwartość, ogromna pasja, ale także rzetelność i ostrożność w formułowaniu wniosku. Wykonane badania empiryczne ocenił jako bardzo rzetelne, z dbałością o replikację wyników badań. Osiągnięcia dydaktyczne i organizacyjne ocenił również pozytywnie, wskazując, że dr Cantarero jest osobą inicjującą debatę naukową, mającą duży wkład w życie naukowe wydziału. Jak podkreślił, dr Cantarero prowadzi zajęcia dla doktorantów, którzy wysoko je oceniają i jest gotowa do samodzielnego prowadzenia doktorantów. Wysoko ocenił także jej aktywność międzynarodową. Podsumowując, sformułował całościowo pozytywną ocenę.

Dr hab. Sylwia Bedyńska, prof. uczelni

Prof. Sylwia Bedyńska oceniła dorobek dr Cantarero bardzo pozytywnie, autoreferat jako bardzo ciekawy i dobrze zaprezentowany. W jej ocenie, dyskusja, która się potem wywiązała była bardzo inspirująca i ciekawa. Oceniała także, że aktywność naukowa, międzynarodowa jest wyjątkowa, na wysoką ocenę zasługuje także praca w różnych zespołach badawczych i ośrodkach, prowadzenie własnych grantów i współpraca w grantach jako wykonawca. Uznała, że te wszystkie elementy dorobku pozwalają sugerować, że dr Cantarero spełnia wymogi pozwalające na nadanie tytułu doktora habilitowanego.

Dr hab. Waclaw Bąk, prof. uczelni

Prof. Waclaw Bąk podzielił bardzo pozytywną ocenę zarówno kolokwium jak i dorobku naukowego i uznał, że dorobek wnosi znaczny wkład w rozwój dyscypliny. Docenił cykl publikacji jako podstawę osiągnięcia. Wskazał, że dojrzałość dorobku widać zarówno w miarach jakościowych, jak i ilościowych – wysokich wskaźnikach naukometrycznych, które dowodzą, że publikacje dr Cantarero są szeroko cytowane. Wskazał, że aktywność naukowa Habilitantki jest duża, obejmując również udział w pracach redakcji czasopism naukowych i recenzowanie artykułów naukowych. Poszukując ograniczeń zgodził się z prof. Bokszczańin, że mocną stroną dorobku jest warstwa empiryczna, ale trochę zabrakło podsumowania teoretycznego, które uspołniałoby całość badań. W jego ocenie model pokazuje spójność teoretyczną, ale nie jest jeszcze pełnym modelem teoretycznym, choć widać potencjał budowania takiego modelu w przyszłości. Docenił, że habilitantka ma osiągnięcia w więcej niż jednym ośrodku badawczym, i wskazał, że jej kariera naukowa przypomina karierę amerykańską z częstą zmianą ośrodków badawczych i zespołów badawczych. Przebieg kolokwium również ocenił bardzo wysoko. Podsumowując sformułował całościowo pozytywną ocenę.

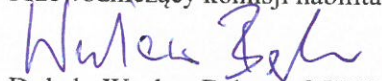
Przebieg dyskusji oraz sformułowanie uchwały

W dyskusji po przeprowadzonym kolokwium habilitacyjnym opinie wszystkich członków komisji dotyczące: osiągnięć naukowych Habilitantki, jej aktywności naukowej uwzględniającej więcej niż jeden ośrodek naukowy, jak również dodatkowej aktywności dydaktycznej i organizacyjnej, były spójne i jednoznacznie pozytywne. Komisja jednomyślnie oceniła je bardzo wysoko, co znalazło odzwierciedlenie w głosowaniu treści uchwały komisji.

Biorąc pod uwagę sporządzone w postępowaniu recenzje oraz wyrażone w trakcie posiedzenia komisji opinie członków komisji, uwzględniające ocenę osiągnięcia naukowego Kandydatki oraz jej aktywność naukową, komisja habilitacyjna na posiedzeniu przeprowadzonym zdalnie w głosowaniu jawnym, w obecności wszystkich siedmiu członków podjęła uchwałę zawierającą pozytywną opinię w sprawie nadania dr Katarzynie Cantarero stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie psychologia.

Uzyskano następujące wyniki głosowania: głosowało: 7, głosów za: 7, głosów przeciwnych: 0, głosów wstrzymujących się: 0.

Przewodniczący komisji habilitacyjnej

Dr hab. Waclaw Bąk, prof. KUL

Warszawa, 18 kwietnia 2023 r.